

מה אתה יודע על המיס? מן הסתם — שכל שאנה ש.ת.ה יותר אתה מוזה יותר — שהם גורמים למחלות קיבה אם שותים אותם יחד עם פירות ושאין לשות אותם תוך כדי סעודה אלא אחריה, ושהם גורמים להשמנה. אם הינך חניך האסכולה הישנה של ההגנה והפלימה, הינך גם סבור שמש מעתימים היא סימן היכר של גבר.

כל אלה דעות מוטעות, ואפילו מזיקות לבריאות. דעת קבעו פרופסור אנדרה דה פריז, דיקן המחלקה למעינים של אוניברסיטת תל-אביב, ומנהל המחלקה הפנימית של בית החולים בילינסון, ד"ר מנחם פראנק, לאחר מחקר יסודי בכעיות השתיה. עניין אותם, במיוחד, הקשר שבין הרגליה-השתיה לבין מחלת אבני-כליות.

שתינימימים גדולים. פסק פרופסור דהפריז: «אנו שותים פחות מדי מיס במדינה זו, ביחוד בקיץ, וביחוד שביחוד — בדרום. בדרום צריך לשתות בממוצע כוס נזולים מדי חצי-שעה, ולא פחות משהה ליטרם ביוב. אין לשתות חצי-ליטר או ליטר בבת אחת, ואחר-כך להישאר כמה שעות בלי מיס. ש.ת.ה מעט, אבל לעתים קרובות. ש.ת.ה מה שאנה רוצה — העיקר שתשתה. אם המשקה אינו ממותק — לא תשמין מזה.»

בצפון יש לשתות שניים-שלושה ליטר ביום. בקיץ — כמות כפולה מזו. אין גם לסמך על הרגשי-הצמא בלבד, לקבוע לפיה את השתייה. כי הגוף זקוק למים הרבה יותר מאשר משקף זאת הצמאון.

הסביר הפרופסור: «כליותיך אינן מתעיין פית, אם אתה שותה הרבה. להיפך: ככל שאנה מרבה לשתות, טוב יותר לכליות. הוא גם סיפק עובדה סטטיסטית מאלפת: כי 1.2% מכל המבוגרים בצפון הארץ, (מבאר שבשן צפונה) סבלים או סבלו מאבני-כליות. בדרום הסיכויים לקבלת אבני-כליות הם פי שניים כאלה שבצפון.»

הסכנה הגדולה ביותר לישראל לקבל אבני-כליות היא בגיל 18-23. ליוצאי-אירופה יש סיכויים לחלות באבני-כליות פי שלושה מיוצאי ארצות המזרח הרגילים לשתות הרבה. ואילו עולה חדש מבוגר נתון בסכנה זו בעיקר בחמש השנים הראשונות, היותו בארץ. כעבור חמש שנים האפשרויות הן — או שהאדם קיבל אבני-כליות, או שהתרגל לשתות יותר מ שנהג לשתות קודם.

מסקנה נוספת אליה הגיעו החוקרים, לאחר בדיקת 30 אלף כרטיסי-חולים בצפון ו-11 אלף בדרום: מספר האנשים הלוקים באבני-כליות בנגב גדול יחסית פי 20 מאשר בבלוריה החמה, בארצות-הברית. ה-אמריקאים הם שתינימימים גדולים, קבע הפרופסור, וזה היינו צריכים ללמוד מהם. ואכן, בהיכנס לקוף המסעדה לאמריקאים מעמיד לפניו המלצר, כדבר ראשון, כד מים קרים.

חבל על כל טיפה. שתי סיבות עיקריות גורמות לאבני-כליות: האחת תורשתית, השנייה — שתייה מועטה.

המנוזלים שאדם שותה יוצא חלק בזיעה, והעודף נפרש בשתן. כמות הויעה הנוצרת היא פחות או יותר מתמדת, בין אם שותים מעט ובין אם שותים הרבה. אם שותים פחות מדי, מוציא הגוף פחות שתן. בשתן יש חומציות גבוהה, וכשזו נשארת בגוף היא עוזרת ליצירת אבני-כליות. מי ששותה הרבה, מפחית את אחוז החומציות בשתן, וכך גם את האפשרות של קבלת אבני-כליות, אף אם זו נובעת מגורם תורשתי.

החוקרים מדרו את כמות השתן אצל מאות אנשים החיים בדרום, חקרו את הרגליה-השתיה שלהם והגיעו למסקנה שהי הימה אותם. הסתבר כי תושבי בארי, עין גדי, יוסבתה, ערד ומקומות אחרים בדרום מפרישים החלק השלישי מן הכמות הנחשבת לגורמלית. הם גם בעלי הרגליה-השתיה מוזרים: מתאפקים במשך שעות-העבודה הארוכות, שותים כמויות גדולות לאחר העבודה. אולם או מאוחר מכדי לתקן את ההשפעה השלילית.

הציע ד"ר פראנק: «כדיוק כפי שמנהלים מסע למניעת ביובות המים בסיסמה חבל על כל טיפה — כן מן הראוי לנהל מסע בסיסמה חבל על כל טיפה שאינך שותה.»

חוקות ליהודים

מאמר שני בסדרה

העולם השניה היגר רבי שלמה הלברשטם לניו-יורק. שם, בברוקלין, השקיע כוחותיו בשיקום השושלת הבאבובית. הוא ייסד חצר חסידיית חדשה, בנה ישיבה, כינס חסידים. אך הפעם — על יסודות חדשים, זמנים חדשים דורשים סימנות חדשות. האדמו"ר שלמה הלברשטם גרם למהפכה בחסידות. הסיסמה: «תורה ועבודה». לא די ללמוד בישיבה. חובה גם לעבוד. ליד הישיבה קמו בתריסר מקצועיים ובתי-מלאכה. בתי-מלאכה כה מקיימים את הישיבה. לא זו בלבד שמקיימים — גם מביאים רוחים לא רעים לגמרי. העסק התפתח. הוקמו שלושה סניפים בארצות-הברית, אחרי-כן בקנדה ובמכסיקו. 1800 חסידים. ובסוף — בת ים. הרבי מבאבוב פנה אל הציונות. הגיע הזמן לשוב לאדמת אבר"ם, יצחק ויעקב. סיסמה חדשה: «תורה ועבודה על אדמת ישראל». הרבי מבאבוב ישוב לאדמת ציון, ואיתו כל חסידיו. 1000 חסידים. לכל הפחות 1000 חסידים. אבל כפי שהוביל משה רבינו את בני ישראל, דרך המיידבר ולמיידבר. אמריקה אינה מצרים. באמריקה לא בונים פירמידות אלא עושים כסף. הרבי מבאבוב יקים יישוב ל-1430 חסידיו. דירות. נו. וכמובן ישיבה. ישיבה — משמע תורה. יד ביד עם התורה חיבת לבוא העבודה.

לירות. מחזור שנתי: חמש-החצי מיליון לירות. יצוא: 668 אלף דולאר. להגשמת תוכניות-ענק אלה חסר פרט קטן: קרקע. הכסף אינו מהנה פרובלמה, הכסף יבוא מאמריקה, אולם צריך קרקע. 150 דונם. ברוך השם, עדיין אין מחסור קרקעות בישראל. למסרות עליה עדיין יכולות הקרן הקיימת ומינהל מקרקעי ישראל לגדור משהו. וכי מעט קרקע מחכה לגאולה בנגב או בגליל? בנגב בגליל? וכי מה זה כאן, בדיחות? ממתו עוברים רבנים מברוקלין לגור בנגב? בתים זה כבר משהו אחר. כן, בתים זה משהו אחר לגמרי. בבתים עולה דונם קרקע 30 אלף לירות לפחות. וזאת, אם מדובר בחולות בלתי בנויים. בשטח בנוי עולה דונם קרקע 70 אלף לירות. אבל נגיד שרק 30 אלף, 30 כפול 150, ויתקבל הסכום העגול של 4,500,000 ארבע- וחצי מיליון לירות. מי יכול לשלם סכומים כאלה? תמורת כספים כאלה מוכן הרבי מבאבוב לחתור על ציונותו ולהישאר בברוקלין. הרבי מבאבוב חייב לקבל את השטח הרבה יותר בזול. עבור 900 — נגיד אפילו עבור אלף לירות לדונם. למטרה זו הוא מוכן לשבור אפילו מסורת רבנית ולהיות הרבי הראשון ש ייכנס במשאומתן עם הקרן הקיימת. הקרן הקיימת צריכה להתפעל מן הכבוד הגדול הגדול שיפול בחלקה למכור — או ליתר דיוק: לתת במתנה — 150 דונם קרקע בשטח בתים לרבי מבאבוב. מתעוררים בענין גורמים מצמרת הסוכ-נות. מתעורב בענין שר המסחר והתעשייה, פנחס ספיר, בכבודו ובעצמו. אמנם הביזנס הזה צריך לעלות למדינה ארבע-החצי מיל-יון, אולם הוא יגרוור אחריה השקעות ענק, ובראש וראשונה — עלייה מארצות-הברית, מהמערכת המפותח, האקדמאי, הטכני, העשיר. האם עליית הרבי ואלפי חסידיו לא שוה ארבע-החצי מיליון?

שני חסידים קאי אליהו אביצק, בשיחה ידידותית בטקס הניחת אבן-הפינה למפעל חדש בקריית באבוב. ספיר הוא שנתן את ההוראה למכור בחצי-חנינים את האדמות.

★ ★ ★
"זה ביזנסמאן!"

אשר מדבר מזכיר ערית בתים, שלום אביטל, על הרבי מבאבוב, מת מוגב כל פרצופו בחיוך מלא התפעלות: «הרבי מבאבוב? האם אתה יודע מי הוא הרבי מבאבוב? זוהי אישיות גדולה!» שלום אביטל מספר את כל הסיפור. כיצד החליט הרבי מבאבוב לעבור מברוקלין לישראל, כיצד קיבל 150 דונם בבתים, בסמך לאיוור התעשייה. מדוע החליט לה עיבר את מושבו לישראל? למזכיר יש פירושים משלו. כאשר ייסד האדמו"ר שלמה הלברשטם, לפני 16 שנה, את חצרו בברוקלין, השתרעה מסביב שכונה יהודית למהד רין. אולם בניתיים, לאט-לאט, החלו הי יהודים מוכרים דירותיהם ומעבירים כסכום למקום אחר. לעתים יותר ויותר קרובות התיישב בשכונה איזה איטלקי או פורטו-ריקאני, ואפילו יותר גרווע — כושי. בבת אחת נתברר, כי הרבי מבאבוב מפלמיתו מוקפים סביב בים של גויים ממש. האם יכול רבי לחיות בתוך ים של גויים?

גיות החובקות שלושה חלקי תבל, שלוש ערים, שלושה מושגים גיאוגרפיים: באבוב בגליציה, ברוקלין בניו-יורק ובתיים ביש-ראל. אירופה אמריקה ואסיה סגורות כי מעגל היסטורי אחד.

בראש וראשונה — באבוב. עיירה קטנטנה בגליציה הפולנית, בה שלטה מאז מאות בשנים שושלת רבנים צדקים. אל שותים מבאבוב באו לשמוע תורה לא רק חסידים מגליציה; מאמיניו שחרו לפתחו מקצותיה המרוחקים ביותר של פולין: מווארשה, מי עיירות לובלין, אפילו מחילנה הרחוקה. ב-1939 רצחו הגרמנים את הרבי הוק. נותר בחיים אך בנו, שלמה הלברשטם. הוא נלחם בשורות הפרטיזנים, פעל במדי צעין גרמני. כששתחרר הצבא האדום את פולין, התחיל הרבי-הנבן לעסוק בהצלת ילדים יהודים, חסרי הורים, שהיו פזורים בבתים פולניים ובמינונים. הוא חיפש אחריהם, אסף אותם, שלח אותם לארצות-הברית, לקנדה ולאוסטרליה.

«אבל אל תחשוב לה, כי זה רבי מסוג הרבנים שאנחנו מורגלים בהם», מבהיר מיד מזכיר העיר. «חס וחלילה. בשנה שעברה שהיתי בארצות-הברית, בעניין פרטי. אמרתי לעצמי, שאם אני כבול כאן, אבקר אצל הרבי מבאבוב. באתי, הודיעו על בואי, הי רבי קיבל אותי מיד. הוא קרא למזכירתי ואמר: שום טלפונים, שום ראינות. היום אני משוחח רק עם האורח מבתיים! אתה בודאי מתפלא, שאמרתי, מזכירה? שמע, יש לו שם משרדים של ממש, עם מזכירות, עם טלפונים, עם פקידים ועם מנהל חשבונות. רבי זה מהנה עסקים בעלי היקף כזה, אשר אני ואתה וכאלה כמונו אין להם

השלב הבא — ברוקלין. עם סיום מלחמת

עסקי מיליונים